

Nieuwe en interessante kevervondsten aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Silphidae & Histeridae)

Willy Troukens

Samenvatting. Recent werden drie merkwaardige keversoorten gevonden aan de westrand van Brussel: *Oiceoptoma thoracicum* (Linnaeus, 1758), *Dendrophilus punctatus* (Herbst, 1792) en *Carcinops pumilio* (Erichson, 1834). Deze laatste is een kosmopoliet die leeft van plantaardig en dierlijk afval.

Abstract. New and interesting records of Silphidae and Histeridae at the westside of Brussels, Belgium (Coleoptera) Recently, three remarkable species were found at the westside of Brussels: *Oiceoptoma thoracicum* (Linnaeus, 1758), *Dendrophilus punctatus* (Herbst, 1792) and *Carcinops pumilio* (Erichson, 1834). The last one is a cosmopolite, living on vegetable and animal relics.

Résumé. Nouvelles découvertes intéressantes de Silphidae et Histeridae à la périphérie ouest de Bruxelles, Belgique (Coleoptera)

Récemment trois espèces remarquables furent récoltées à la périphérie ouest de Bruxelles: *Oiceoptoma thoracicum* (Linnaeus, 1758), *Dendrophilus punctatus* (Herbst, 1792) et *Carcinops pumilio* (Erichson, 1834). Le dernier est une espèce cosmopolite qui vit sur des détritux végétaux et animaux.

Key words : Belgium – faunistics – Silphidae – Histeridae – Coleoptera – *Oiceoptoma thoracicum* – *Dendrophilus punctatus* – *Carcinops pumilio*

Troukens, W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht. nicole.sengier@skynet.be

In vorige artikels werd in *Phegea* al melding gemaakt van 8 soorten Silphidae (Troukens 2001) en van 12 soorten Histeridae (Troukens 2005). Het is dan ook verrassend dat wij daar na 40 jaar onderzoek, nog enkele soorten aan kunnen toevoegen.

Silphidae

1. *Oiceoptoma thoracicum* (Linnaeus, 1758) (Oranje aaskever) (fig. 1)

De oranje aaskever verschilt duidelijk van andere aaskevers door het rood gekleurde en oranje behaarde halsschild. De dekschilden zijn matzwart. Zij vertonen elk 3 lengteribben; de buitenste voorbij het midden met een hoekige uitstulping. De lengte varieert van 12 tot 17 mm.

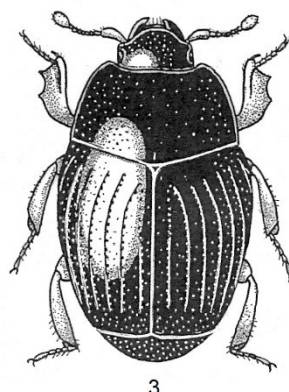
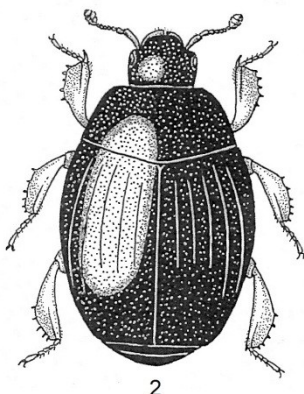
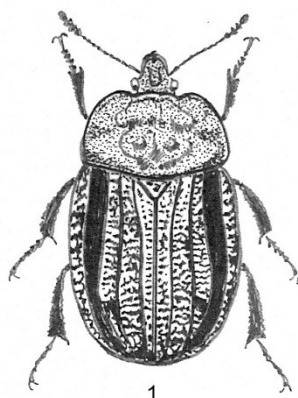


Fig. 1. *Oiceoptoma thoracicum* (Linnaeus, 1758).

Fig. 2. *Dendrophilus punctatus* (Herbst, 1792).

Fig. 3. *Carcinops pumilio* (Erichson, 1834).

Volgens Schilthuizen & Vallenduuk (1988: 80) is *O. thoracicum* een aaskever van bosachtige terreinen. Aan de westrand van Brussel heb ik 40 jaar moeten zoeken om het eerste exemplaar te ontdekken. Dat gebeurde op 11.iv.2011 in het natuurgebied De Wolfspuiten te Dilbeek (VB). Ik vond de kever in een bodemval in een drassig terrein aan de rand van een loofbos. Als aas waren garnaalkoppen gebruikt. Op dezelfde plek volgden nog de volgende waarnemingen: 6.v.2011 1 ex., 13.v.2011 1 ex., 15.vii.2011 2 ex. en 16.viii.2011 1 exemplaar. Ik noteerde de kever ook op een drassige plek in het Zoniënwoud te Sint-Genesius-Rode (VB) op 20.vii.2009 (4 ex.) en op 28.vii.2009 (4 ex.).

O. thoracicum komt verspreid voor in Europa en Azië (Schilthuizen & Vallenduuk 1998: 80). In het Brusselse is hij beslist geen gewone soort.

Histeridae

2. *Dendrophilus punctatus* (Herbst, 1792) (fig. 2)

Dit ovale spiegelkevertje van 2,6 à 3,8 mm is glanzend pekzwart. De sprieten en poten zijn bruinrood. Kop,

halsschild en dekschilden zijn duidelijk bestippeld. Ook de twee onbedekte achterlijfssegmenten zijn krachtig en diep bestippeld. De dekschilden vertonen elk 5 à 6 rugstrepen maar ze zijn korter en minder diep naar de naad toe (Witzgall 1971: 176).

D. punctatus heb ik nog niet kunnen vinden op dierlijk aas. Volgens Keer (1930: 369) moet men hem in voor- en najaar zoeken achter losse boomschors, in houtmoolm van oude bomen, in wat grotere vogelnesten en aan uitvloeiende boomsappen. Men vindt hem ook regelmatig in nesten van zwarte houtmieren, *Lasius fuliginosus* Latreille, die zich toeleggen op het verzamelen van honingdauw (Mandahl & Barth 1967: 143). De kever laat zich blijkbaar aanlokken door zoete vloeistoffen. In het Haagse Bos (Nederland) werden ooit exemplaren gevangen door achter losse boomschors een recipiënt met gesuikerd bier te plaatsen (Keer 1930: 369).

Deze spiegelkever komt voor in heel Europa, Noord-Afrika, de Kaukasus, evenals in Noord- en Midden-Amerika (Vienna 1980: 204). Aan de westrand van Brussel werd de soort pas onlangs ontdekt: 1 ex. op 23.v.2010 te Dilbeek (VB) in het natuurgebied De Wolfspuiten. Het exemplaar werd geklopt uit een meidoorn (*Crataegus* sp.).

3. *Carcinops pumilio* (Erichson, 1834) (fig. 3)

C. pumilio is een ovaal, zwartbruin spiegelkevertje van 2 à 2,5 mm lengte. Het halsschild is fijn bestippeld; opzij wat krachtiger en vóór het schildje met een klein groefje. De dekschilden elk met 6 volledige, sterk bestippelde lengtestrepen. De 6de streep (naast de naad) vooraan verbonden met de 5de streep en wat verkort. De subhumeraalstreep is volledig ontwikkeld. De sprieten

en poten zijn bruinrood. De voorschenen opvallend verbreed met twee grote tanden en een gekromde einddoorn.

Een oudere naam voor dit spiegelkevertje is *Carcinops quattuordecimstriata* (Stephens, 1835) (Brakman 166: 88).

Volgens (Keer 1930: 370) is deze soort actief van mei tot juli. Men kan hem aantreffen op plantaardige en dierlijke resten (Schilthuizen & Vallenduuk 1998: 51). In Nederland is hij gevonden in muizennesten, in aardappelkuilen, in uitwerpselen van vlermuizen en eenmaal in een ooievaarsnest.

Aan de westrand van Brussel is *C. pumilio* één keer waargenomen te Vorst (HGB). Remi Guinez ontdekte daar op 22.vii.2009 enkele exemplaren op een dode muis. In Europa komt *C. pumilio* algemeen voor in het Middellandse Zeegebied maar hij wordt zeldzamer naar het noorden toe (Schilthuizen & Vallenduuk 1998: 51). Het genus *Carcinops* is vooral goed vertegenwoordigd in de Nieuwe Wereld. Eurazië en Afrika tellen slechts weinig soorten (Keer 1930: 370).

Dankwoord

Dit artikeltje kon geschreven worden met de zeer gewaardeerde medewerking van Alain Drumont (KBIN, Brussel), Remi Guinez (Vorst-Brussel) en Hugo Raemdonck (Jette). Waarvoor hartelijk dank!

Bibliografie

- Brakman P. J. 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. — *Monografieën van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging* 2. Amsterdam.
- Keer P. M. 1930. *Calwer keverboek*. — W.J. Thieme & Cie, Zutphen.
- Mandahl-Barth G. 1967. *Ongewervelde dieren in bos en veld*. — Moussault's Uitgeverij NV, Amsterdam.
- Schilthuizen M. & Vallenduuk H. 1988. *Kevers op kadavers*. — KNNV, Utrecht.
- Troukens W. 2001. Doodgravers en aaskevers aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Silphidae). — *Phegea* 29(3): 95–98.
- Troukens W. 2005. Spiegelkevers aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Histeridae). — *Phegea* 33(3): 138–144.
- Vienna P. 1980. Histeridae. — *Fauna d'Italia* 16: I–IX.
- Witzgall K. 1971. Histeridae. — In: Freude, Harde & Lohse (eds.). *Die Käfer Mitteleuropas, Band 3*. — Goecke & Evers Verlag, Krefeld.